

קיצוז הפסדים

10 כללים לקיצוז הפסדים כנגד רווחים בשוק ההון

רו"ח אמיר גבאי

1. מה בא לפני מה, רווח או הפסד? חישוב המס על רווח הון מבוצע לכל שנת מס בנפרד ולא ניתן להעביר רווח הון משנה לשנה. מאידך, הפסד הון - ניתן להעביר לשנת המס הבאה. דהיינו אם היה לך רווח בשנת 2007 והפסד בשנת 2008 - לא תוכל לקזז את ההפסד שנוצר לך בשנת 2008 מרווח שנוצר לך בשנת 2007 ולקבל את המס ששילמת בחזרה. לעומת זאת, אם היה לך הפסד בשנת 2008 ורווח בשנת 2009 - תוכל לקזז את ההפסד כנגד הרווח ולקבל את המס ששילמת בחזרה.

2. כל עוד לא מכרת את נייר הערך - לא נוצר לך הפסד או רווח הניתן לקיצוז. לדוגמא, אתה מחזיק במניות ששוויין בבורסה ירד מאז 2008 ועד היום, וטרם מכרת אותן מתוך ציפייה לעלויות שערים. במקביל, בתחילת שנת 2009 קנית ומכרת מניות אחרות ונוצר לך בעת המכירה רווח הון עליו שילמת מס. מאחר ולא מימשת את ההפסד ולעת עתה הוא רק בתיאוריה, לא תוכל לקזז את "ההפסד" שנגרם לך לכאורה מירידת שווי המניות בבורסה בהן אתה ממשיך להחזיק, כנגד הרווח שנוצר לך ממניות אחרות אשר קנית בתחילת 2009 וכבר הספקת למכור. זה אומר כי לעיתוי מכירת ניירות הערך ומימוש ההפסד או הרווח יש משמעות כספית - גם בהיבט המס!

3. קרן כספית ופק"מ - תשואות דומות - כללי מס שונים - כולם יודעים כי קרן כספית (קרן נאמנות שקלית לטווח קצר) היא אחת החורגות של הפק"מ. בקרן כספית ניתן לקבל תשואה דומה לזו שניתן לקבל בפק"מ ושניהם משמשים לאותה מטרה: חיסכון לטווח קצר. ואולם, הפסד הון מניירות ערך ניתן לקיצוז כנגד רווחים וריבית מקרן כספית (מאחר והיא מוגדרת כנייר ערך) ולעומת זאת, הפסד הון מניירות ערך לא ניתן לקיצוז כנגד ריבית מפק"מ. הדבר נכון גם לגבי תכנית חסכון בנק או בחברת ביטוח. נדגיש כי לגמלאים שבינינו תיתכן עדיפות הפוכה, שכן ריבית מפק"מ או מתכנית חסכון הינה הכנסה פטורה ממס לגמלאים, עד לתקרה.

4. שילמת מס על הכנסות מריבית או מדיבידנד? אם הפסדת בשוק ההון מגיע לך החזר מס - הפסד הון ממכירת נייר ערך ניתן לקיצוז גם כנגד הכנסות מריבית או מדיבידנד ששולמו לך באותה השנה בה נוצר ההפסד, בשל אותו נייר ערך ואף הכנסות מריבית או מדיבידנד בשל ניירות ערך אחרים בהם אתה מחזיק ובתנאי ששיעור המס החל על הריבית או הדיבידנד שקיבלת לא עולה על 25%. זה אפשרי במקרים בהם אין לך רווח הון לקזז כנגדו את ההפסד. זה אומר שגם אם היו לך רק הפסדים מניירות ערך בשנת 2008 ולא הרווחת שקל אחד בבורסה, אם תגיש את הדוח השנתי למס הכנסה לשנת 2008 תוכל לבצע קיצוז ולקבל את המס ששילמת על ההכנסות מריבית או מדיבידנד בחזרה.

5. אם בסיכום כולל הפסדתי יותר מאשר הרווחתי בשוק ההון בשנת 2008 - מדוע הבנק בכל זאת ניכה לי מס? במקרה בו נוצר לך רווח הון ממכירת נייר ערך בתחילת שנת 2008 ממנו הבנק ניכה מס כחוק וברבעון האחרון של שנת 2008 נוצר לך הפסד, אין הבנק יכול לבצע את הקיצוז עבורך ועל מנת לקבל את המס בחזרה עליך להגיש דוח שנתי למס הכנסה. רק במקרים בהם קודם כל נוצר הפסד הון ולאחר מכן נוצר רווח הון - רשאי הבנק לבצע את הקיצוז במסגרת אותה שנת המס.

6. קיצוז הפסד משוק ההון כנגד כל רווח הון אחר - נניח שמצד אחד נגרם לך הפסד הון ממכירת ניירות ערך בבורסה בשנת 2008 אך מצד שני התמזל מזלך ונוצר לך רווח הון ממכירת נכס אחר שהיה בבעלותך, לדוגמא זכויות במקרקעין. במקרה זה אתה יכול לקזז את ההפסד משוק ההון גם כנגד רווח הון מחוץ לבורסה וכל מה שעליך לעשות זה להגיש דוח שנתי למס הכנסה. שים לב כי הפסד הון שהיה ניתן לקזז אותו באותה שנת מס ולא קוזז - לא ניתן להעביר אותו לשנים הבאות!

7. מה לגבי עמלות קניה ומכירה? לפי פקודת מס הכנסה הוצאות בשל ניירות ערך שלא נוכו בשנת המס (לא הובאו בחשבון בחישוב רווח ההון והמס בגינם) ייחשבו כהפסד הון מניירות ערך. משמעות הדבר שגם את ההוצאות הללו

ניתן לקזז כנגד רווח הון במסגרת הדוח השנתי למס הכנסה.

8. במהלך שנת 2008 גם קופות הגמל שלי, קרן הפנסיה, קרן ההשתלמות ופוליסות ביטוח המנהלים שלי הסבולי הפסדים, האם ניתן לקזז את ההפסדים הללו? על הרווחים באפיקי החיסכון הפנסיוני חלים כללי מיסוי נפרדים. הפסדים בכל אפיקי החיסכון הפנסיוני לרבות קרן השתלמות אינם ניתנים לקיצוז כנגד רווח הון ממקור אחר.

9. הפסד הון מחוץ לישראל - הפסד הון שנוצר בשנת 2008 מחוץ לישראל יקוזז תחילה כנגד רווח הון שנוצר מחוץ לישראל, אם היה כזה, ורק לאחר מכן ניתן לקזז את יתרת ההפסד כנגד רווח הון בישראל. כך גם לגבי יתרת הפסד ההון שלא קוזזה ומועברת לשנים הבאות.

10. ומה אם לא יהיה לי רווח הון גם בשנת 2009? הפסד הון משנת 2008 שלא תוכל לקזז כנגד רווח הון בשנת 2009 יקוזז כנגד רווח הון בלבד בשנות המס הבאות בזו אחר זו לאחר השנה שבה היה ההפסד ללא מגבלת זמן ובתנאי שהוגש למס הכנסה דוח לשנת המס שבה היה ההפסד.

מגשים דוח שנתי ככלל, על מנת לקזז הפסדים כנגד רווחים בשוק ההון, יש להגיש דוחות שנתיים למס הכנסה. יש לשים לב כי על מנת לקזז הפסד הון שנוצר בשנת 2008 כנגד רווח הון שנוצר בשנת 2009 עליך להגיש דוח שנתי למס הכנסה לכל אחת מהשנים! במסגרת הדוח לשנת 2008 יירשם ההפסד שצברת ורק במסגרת הדוח לשנת 2009 יבוצע הקיצוז בפועל בין ההפסד לרווח שנוצר בשנת 2009. זה אומר שאת המס ששילמת תוכל לקבל בחזרה רק במהלך שנת 2010.

האמור בכתבה מתייחס לנישום יחיד שאינו בעל עסק. מאמר זה מובא כאן להמחשה בלבד. חבות המס הסופית תיקבע אך ורק על ידי רשויות המס. שום אינפורמציה המופיעה במאמר אינה מהווה המלצה לביצוע או אי ביצוע מהלך כלשהו, מחובתך להתייעץ לפני כל פעולה.

* רו"ח אמיר גבאי, מומחה למיסוי ופרישה, מנכ"ל B4 יועצי פרישה בע"מ